

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Schmidt Zsuzsanna ügyvéd /1132 Budapest, Váci út 6./ által képviselt felperesnek a dr. Gellérthegyi István ügyvéd /1055 Budapest, Honvéd tér 10/A./ által képviselt Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség /1016 Budapest, Mészáros u. 58/A./ alperes ellen hulladék-gazdálkodási ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Somogy Megyei Bíróság 2008. augusztus 28. napján kelt 5.K.20.941/2008/3. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 5. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Somogy Megyei Bíróság 5.K.20.941/2008/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a Legfelsőbb Bíróság a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 20.000 /húszezer/ forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság által 1999-ben 20.037-4/1999. számon kiadott vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkezett a szennyvíz-elvezetési és szennyvíztisztítási régióra vonatkozóan.

Az engedély értelmében a szennyvíztisztító telepen keletkezett víztelenített fölösiszap B. határában lévő komposztáló telepen került továbbkezelésre.

A Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőséggel folytatott egyeztetés után a felperes tájékoztatást kapott arról, hogy a szennyvíziszap komposztálása hulladékkezelési engedély-köteles tevékenység. A felperes kérelmet nyújtott be a hulladékkezelési engedély megszerzése iránt.

A kérelem alapján a felügyelőség 2005. augusztus 23-án kelt 61.569-8/2005. számú határozatában a felperes részére hulladékkezelési

engedélyt adott, mely ellen a felperes fellebbezést nyújtott be. Az alperes 2006. január 27. napján kelt határozatával a felügyelőség elsőfokú határozatát megsemmisítette, és a hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte.

A megismételt eljárásban a felügyelőség 2006. július 7. napján kelt - és július 27. napján jogerőre emelkedett - 5433/2005. számú határozatában a felperes részére nem veszélyes hulladék szállítására, előkészítésére engedélyt adott.

A felügyelőség 2006. június 29. napján tartott helyszíni ellenőrzést a felperes telephelyén, melynek során megállapította, hogy a felperes a szennyvíziszap komposztálási tevékenységet a 2005. év során érvényes hulladékkezelési engedély nélkül végezte, ezért 79875/2006. számú határozatában mintegy 3 millió forint hulladékgazdálkodási bírság megfizetésére kötelezte a felperest.

A fellebbezés folytán eljárta alperes a felügyelőség határozatát megsemmisítette, és a felügyelőséget új határozat meghozatalára kötelezte.

A megismételt eljárásban a felügyelőség 16829/2006. számú határozatával - a hulladékkezelésnek minősülő tevékenység jogellenes folytatása miatt - 20.578.274 Ft összegű környezetvédelmi (hulladékgazdálkodási) bírságot szabott ki a felperessel szemben. A határozatot a felperes megfellebbezte.

Az alperes 2008. március 5. napján kelt 14/455/3/2008. számú határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A határozat indokolásában megállapította, hogy a felperes 2005. évben jogellenesen, jogerős és végrehajtható engedély hiányában folytatott komposztálási hulladékkezelési tevékenységet.

Az alperes határozatát a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XCIII. törvény /a továbbiakban: Hgt./, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény /a továbbiakban: Ket./, valamint a hulladékgazdálkodási bírság mértékéről rendelkező 271/2001. /XI. 21./ Kormányrendelet /a továbbiakban: R./ alkalmazásával hozta.

A felperes az alperesi határozatot keresettel támadta meg, melyben hivatkozott arra, hogy az alperesi határozat a Hgt. 43. és 49. §-ának megsértésével került meghozatalra, továbbá a környezetvédelmi hatóság túllépte a számára a Hgt-ben megállapított egy éves jogvesztő határidőt. A felperes megállapította is, hogy a hatóság nem tett eleget tényállás-tisztázási kötelezettségének. Előadta felperes, hogy közszolgáltató szervezet, az érintett hulladékkezelési tevékenysége során nem volt más lehetősége, mint hogy elvégezze a tárgyi tevékenységet, a környezetvédelmi katasztrófahelyzet elkerülése érdekében.

A Somogy Megyei bíróság 2008. augusztus 28. napján hozott ítéletében a keresetet elutasította.

Az ítélet indokolása utal arra, hogy a Hgt. 14. § /2/ bekezdése szerint hulladékkezelési tevékenység kizárólag a környezetvédelmi hatóság engedélyével végezhető.

A megyei bíróság hivatkozott a Hgt. 49. § /1/ bekezdés b/ pontjára is, melynek értelmében hatósági engedélyhez kötött tevékenység engedély nélkül, vagy attól eltérő végzése esetén hulladékgazdálkodási bírságot kell megfizetni.

A megyei bíróság nem találta megalapozottnak a felperes azon állítását, mely szerint a környezetvédelmi hatóság az engedély nélkül végzett cselekményről való tudomásszerzéstől számított egy éven túl intézkedett volna.

A perbeli adatok alapján megállapította a megyei bíróság, hogy a felperes 2004. december 10-én benyújtott üzemeltetési engedély iránti kérelme - és az ahhoz csatolt technológiai leírás - alapján (felperes állításával ellentétben) a környezetvédelmi hatóságnak nem kellett tudnia azt, hogy a felperes az engedélykérelemben leírt tevékenységet a jelzett technológiával már végzi. A bíróság elfogadta, hogy az elsőfokú környezetvédelmi hatóság csupán a 2006. június 29. napján tartott helyszíni szemlén szerzett hitelt érdemlő tudomást arról, hogy az engedélyköteles hulladékgazdálkodási tevékenységet a felperes engedély nélkül végzi.

Tényként került megállapításra, hogy az üzemeltetési engedély csak 2006 júliusában vált jogerőssé, így az elsőfokú hatóság és az alperes jogszerűen szabott ki bírságot.

Az ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte, hogy a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül, és a megyei bíróságot utasítsa új határozat hozatalára.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének, megsértette a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény /a továbbiakban: Pp./ 213. § /1/ bekezdésében foglalt rendelkezést, mert nem határozott valamennyi kereseti kérelem felől, továbbá nem tárta fel megfelelően a tényállást.

Indokai sorában a felperes elsőként utalt arra, hogy a számára hulladékkezelési engedély megadásáról szóló 61569-8/2005. számú határozattal kapcsolatban - bár fellebbezés elnevezés alatt, de tartalmilag kijavítás iránti - kérelmet nyújtott be, mert nem találta megfelelőnek a határozatban rögzített szennyvíziszap mennyiségét.

Álláspontja szerint fellebbezését a hatóságnak kijavítás iránti kérelemként kellett volna figyelembe venni, tekintettel arra, hogy a Ket. szerint a beadványokat tartalmuk alapján kell elbírálni.

Rámutatott, hogy a Ket. 104. § /4/ bekezdése értelmében a fellebbezéssel nem érintett részekre nézve beállt a jogerő (részjogerő) és ezért a fellebbezéssel nem támadott mennyiséget érintően a felperes nem jogosulatlanul végezte tevékenységét.

A felperes ezek mellett utalt a Ket. valamennyi hatósági ügyre irányadó alapelveire is, melyeket - álláspontja szerint - az alperes és az elsőfokú környezetvédelmi hatóság megsértett, melyek közül kiemelte a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogok védelmének elvét, továbbá a hatóságok jóhiszemű hatáskör- gyakorlásának elvét. A felperes sérelmesnek tartotta még azt, hogy a számára eredetileg mintegy 3 millió Ft bírságot megállapító határozat elleni fellebbezés nyomán megismételt eljárásban a bírság összegét közel 17 millió Ft-tal megemelték.

A felperes a felülvizsgálati kérelemben megismételte azon álláspontját, mely szerint az alperes elsőfokú hatósága a tudomásszerzéstől számított egy éven túl intézkedett.

Álláspontja szerint a hulladékgazdálkodási bírság mértékét az R. szabályainak figyelmen kívül hagyásával állapították meg.

Tekintettel arra, hogy a megyei bíróság a tényállást nem kellő mértékben tárta fel, nem vizsgálta a felperes keresetében kifejtett valamennyi indokot, valamint nem vizsgálta azt, hogy a környezetvédelmi hatóság határozata mennyire volt megalapozott, a felperes a jogerős ítéletet jogszabálysértőnek tartotta.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet terjesztett elő, melyben fenntartotta a perben korábban tett nyilatkozatokat, és kérte a Somogy Megyei Bíróság jogerős ítéletének hatályában való fenntartását.

Álláspontja szerint a jogerős ítélet a Pp. 221. § /1/ bekezdésének megfelelő indokolást tartalmaz, valamint rámutatott, hogy az ítéletben foglalt döntés a Pp. 213. § /1/ bekezdésében foglaltaknak megfelelő módon a felperes valamennyi kereseti kérelmére kiterjedt.

Az alperes hangsúlyozta, hogy a felperes annak idején megfellebbezte az első hulladékkezelési engedélyt megadó határozatot, ezért az engedély - éppen a felperes fellebbezése miatt - nem emelkedett jogerőre.

Az alperes megalapozatlannak tartotta a Ket. alapelveire történő hivatkozást, valamint rámutatott arra, hogy a részjogerővel kapcsolatban a Ket. csak lehetőséget biztosít arra, hogy külön törvény, vagy kormányrendelet megengedje a részjogerő keletkezését. Hulladékgazdálkodási ilyen rendelkezés nincsen.

Az alperes hangsúlyozta, hogy a Hgt. 14. §-a és 49. §-a alapján törvényes döntést hozott mind elsőfokú hatósága, mind az alperes maga. Megítélése szerint a jogellenes cselekmény észlelésétől egy

éven belül hozták meg a határozatot, továbbá nem következett be a Hgt. 49. § /3/ bekezdésében szabályozott elévülés.

Az alperes megalapozatlannak tartotta a hulladékgazdálkodási bírság mértékének szabálytalan megállapítására vonatkozó érvelést; hangsúlyozta, hogy a bírság mértékét az R. irányadó rendelkezései alapján állapították meg.

A Legfelsőbb Bíróság a Somogy Megyei Bíróság jogerős ítéletét a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között vizsgálta felül.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Ket. alapelveinek megsértésére alapított felperesi indokolással kapcsolatban a Legfelsőbb Bíróság leszögezte, hogy a felperes keresete nem tartalmaz határozott kérelmet, illetve indokolást a Ket. alapelveinek megsértéséről.

Mivel a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata során az eljáró bíróság is kötve van a kereseti kérelemben, illetve ellenkérelemben foglaltakhoz, a jogerős ítélet jogszabálysértő jellege nem állapítható meg azon az alapon, hogy a keresetben meg nem jelölt jogszabálysértést nem vizsgálta.

A megyei bíróság - eljárása során - megvizsgálta a felperes által megjelölt valamennyi jogszabálysértést; ezek közül első helyen azt, hogy a felperes rendelkezett-e jogerős és végrehajtható hatósági engedéllyel az engedélyhez kötött hulladékkezelési tevékenység tekintetében.

A megyei bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes jogerős és végrehajtható hatósági engedéllyel - a 2005. év vonatkozásában - nem rendelkezett.

A bíróság ítéletében megállapítást nyert, hogy az eljáró közigazgatási hatóságok valóban túllépték a Hgt. 43. § /1/ bekezdésében foglalt eljárási (ügyintézési) határidőket; ez azonban nem változtatta meg annak tényét, hogy a felperes jogerős engedéllyel nem rendelkezett a 2005. év vonatkozásában.

A Legfelsőbb Bíróság helytállónak találta az ítélet azon megállapítását is, amely a felügyelőség 61569-8/2005. számú határozatában foglalt engedélyre vonatkozott.

A Ket. 101. § /1/ bekezdése értelmében a fellebbezéssel megtámadott határozatban foglalt jogok nem gyakorolhatók, és a fellebbezésnek a határozat végrehajtására halasztó hatálya van. Ez alól csak az képez kivételt, ha a hatóság a határozatot - a fellebbezés halasztó hatályának kizárásával - végrehajthatónak nyilvánította. A perbeli ügyben ilyen, azonnali végrehajtás elrendelésére nem került sor.

A Legfelsőbb Bíróság szerint helyes volt a Ket. 104. § /4/ bekezdésével kapcsolatos értelmezése is a megyei bíróságnak. E rendelkezés szerint törvény, vagy Kormányrendelet egyes ügyfajták tekintetében úgy rendelkezhet, hogy a döntés fellebbezéssel nem támadott rendelkezései tekintetében beáll a jogerő, ha a döntés egyes rendelkezései ellen nyújtottak be fellebbezést, és az ügy jellegéből adódóan a fellebbezés elbírálása nem hat ki a meg nem támadott rendelkezésekre. Hulladékgazdálkodási ügyekre nézve sem törvény, sem kormányrendelet nem rendelkezik így; külön jogszabályi rendelkezés hiányában a részjogerő beállásáról nem lehetett szó a perbeli ügyben.

A Legfelsőbb Bíróság az iratok átvizsgálása alapján megállapította, hogy a felperes nem kijavítás iránti kérelmet, hanem fellebbezést nyújtott be a kérdéses elsőfokú határozattal szemben.

A per során a megyei bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes jogerős engedély birtokában nem volt, amikor az engedélyköteles tevékenységet végezte, tehát a bírságot a jogalap tekintetében jogszabálysértés nem történt.

A megyei bíróság vizsgálta, hogy a tudomásszerzéstől számított egy éven belül történt-e a hatóság intézkedése.

A Legfelsőbb Bíróság szerint sem tekinthető megalapozottnak, hogy az elsőfokú környezetvédelmi hatóság már a felperes által 2004-ben benyújtott engedélykérelemből tudomást kellett volna, hogy szerezzen arról, hogy ő a hulladékkezelési tevékenységet folytatja. A felperes arra hivatkozott, hogy egy teljes technológiai leírást is csatolt kérelméhez, melyből kiderült volna az, hogy ő a tevékenységet már végzi; ezzel szemben a kérelem egyértelműen „tervezett”, illetve „megvalósítandó” tevékenységről, hulladékkezelésről beszél.

Jogszerűen állapította meg a megyei bíróság, hogy az elsőfokú hatóság csak a helyszíni ellenőrzés során szerezhette a hitelt érdemlően tudomást arról, hogy a tevékenységet folytatják.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint az alperes az R. szabályainak megfelelő alkalmazásával, a vonatkozó rendelkezések betartásával állapította meg a bírság mértékét.

Szintén nem találta megalapozottnak a Legfelsőbb Bíróság a felperes azon állítását, mely szerint neki - mint közszolgáltatást végző szervnek - nem volt más választása, mint hogy a tevékenységet, a hulladékkezelést tovább végezze. A felperesnek ez a jellemzője, ez a jogállása nem változtatott azon a tényen, hogy jogerős hatósági engedéllyel nem rendelkezett.

Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a megyei bíróság jogerős ítélete nem jogszabálysértő; erre tekintettel a Pp.

275. § /3/ bekezdése alapján - mint jogszabályoknak megfelelőt - azt hatályában fenntartotta.

Mivel a felperes felülvizsgálati kérelme eredményre nem vezetett, ezért a Pp. 78. és 83. §-a alapján a Legfelsőbb Bíróság a felperest kötelezte a felülvizsgálati eljárási költség megtérítésére.

A felperes a felülvizsgálati eljárás illetékét kérelmén leróta, ezért annak megfizetéséről külön rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2009. szeptember 9.

**Dr. Kozma György sk. tanácselnök, Dr. Patyi András sk. előadó bíró,
Dr. Fekete Ildikó sk. bíró**

A kiadmány hitelül:

tisztviselő